

Олеся Мартіна

ORCID 0000-0002-2829-5483,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
теорії та методик початкової освіти,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка*

Наталя Третяк

ORCID 0000-0001-7421-7438,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
теорії та методик початкової освіти,
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (на основі педагогічних поглядів Івана Огієнка)

У статті розглянуто реалізацію принципів педагогіки партнерства в умовах впровадження Нової української школи (на основі педагогічних поглядів Івана Огієнка), яка впроваджена на теренах освітнього простору України з 2016 року, що направляє вектор на створення у класі атмосфери довіри та спокою, на дитиноцентризм, гуманізм в освіті та повагу до кожного із його учасників та їхню рівноправність. У дослідженні порушено питання педагогічного партнерства як системи (де ми можемо виокремити окремі елементи, які пов'язані спільною метою, а у їхній взаємодії відбувається розвиток кожного елементу окремо), яке за своєю сутністю є педагогічною діяльністю, тому і має такі структурні елементи системи як: мотив, мету, суб'єкт, об'єкт, зміст, засоби, способи та результат. Мета педагогічного партнерства (розглядається як передбачуваний результат взаємодії) – це розвиток особистості учня як суб'єкта життя, навчання, професійного зростання; а результат – це прояв ініціативності, відповідальності, свідомості та творчості учня. У статті проаналізовано суб'єктність взаємодії у шкільній системі в контексті педагогіки і виявлено, що традиційним є розуміння двосуб'єктної взаємодії: вчитель – учень, а з появою Концепції НУШ бачимо розвиток трисуб'єктності цієї взаємодії. Саме в суб'єкт-суб'єктних відносинах відбувається взаємозумовлене особисте зростання кожного учасника освітнього процесу.

Ключові слова: педагогічне партнерство, система педагогічного партнерства, принципи педагогічного партнерства, суб'єкт-суб'єктні відносини, освітній процес, особистісний підхід, педагогічна діяльність, інноваційна діяльність.

Постановка проблеми. Актуальність теми визначається умовами сучасної перебудови освітньої галузі та впровадженням Концепції «Нова українська школа», де одним із напрямів оптимізації освітнього процесу є його спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога з учнями, колегами, батьками. Педагогіка партнерства – один із компонентів формули Нової української школи, що містить систему методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Освіта в усі часи

вважається цінністю, бо є основою економічного розвитку суспільства, одним з чинників соціальної стабільності, джерелом зростання інтелектуального ресурсу і духовно-морального потенціалу населення держави [5].

Політичні, економічні та соціальні зміни, що відбуваються в житті нашої держави, впливають і на систему освіти, зумовлюючи необхідність її перебудови відповідно до потреб сьогодення. Під впливом загальнодемократичних процесів, способів розвитку освіти поступово переосмислювався, поширювалась педагогіка співробітництва. Основна ідея – зробити з дитини колегу, однокласника учителя, батьків в освітньому процесі, тобто рівноправного учасника педагогічного процесу, відповідального за його наслідки.

Особистість учня стає центром освітнього процесу. Учитель переходить від педагогічних вимог до педагогіки відносин, дотримуючись гуманного та особистісного підходу, забезпечує єдність навчання та виховання, реалізує ідею спільності учасників освітнього процесу.

Саме тому концепція Нової української школи базується на якісно новому рівні побудови взаємовідносин між учителями, учнями та їхніми батьками. Частиною формули НУШ є педагогіка партнерства, а саме трикутник «учень – учитель – батьки». Передбачається, що родина має залучатися до навчання дитини, співпрацювати зі школою, учителем. Метою такої партнерської взаємодії є інтеграція батьків учнів у педагогічний процес через створення необхідних умов для залучення сім'ї до супроводу дитини в освітньому процесі. Саме тому впровадженню педагогіки партнерства в початковій школі приділяється все більше уваги [8, с. 44].

Педагогіка партнерства в системі освіти є об'єктом особливої уваги дослідників. Такі педагоги-класики, як І. Огієнко, В. Сухомлинський, Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, О. Захаренко, А. Макаренко, В. Караковський, С. Лисенкова, В. Штаталов наголошували на важливості встановлення партнерських відносин між учителем та учнем, між учителем і батьками, між школою і батьківською громадою. Сучасні дослідники приділяли багато уваги питанням педагогіки партнерства, зокрема П. Баїдаченко, В. Бакірова, І. Гавриленко, Г. Задорожний, О. Іонова, А. Рибіна, В. Жураковський, І. Мачуліна, З. Сазонова, О. Скідіна, Л. Хижняк, та інші, які аналізують різні аспекти цього питання. Якісна зміна способів організації освітньої і виховної діяльності в умовах сучасних соціальних трансформацій проаналізована в дослідженнях В. Андрющенко, Л. Горбунової, Н. Дічек, І. Дорожко, Н. Еліаса, В. Кременя, М. Култаєвої, І. Прокопенка, С. Пролєєва, Н. Радіонової, С. Сисоевої, К. Яспера та інших філософів і педагогів. Теоретико-прикладні аспекти педагогічного партнерства сім'ї і школи у вихованні дітей висвітлено в працях сучасних дослідників: Т. Виноградової, О. Докукіної, Т. Кравченко, І. Мачуської, Л. Повалій, В. Постового, О. Пухти та інших.

Проте, звертаючись до проблеми узагальнення та систематизації педагогічного партнерства, треба зазначити, що ще досить мало уваги приділяється цьому аспекту.

Мета дослідження полягає в окресленні організаційно-педагогічних умов реалізації принципів педагогіки партнерства в Новій українській школі (на основі педагогічних поглядів Івана Огієнка).

Виклад основного матеріалу. Партнерська взаємодія вчителя з родинами учнів є важливим процесом, який має широкі можливості в реалізації освітніх завдань закладу загальної середньої освіти. Гуманізація освітнього процесу передбачає оволодіння людиною духовними цінностями суспільства, формуванню

в неї визнання пріоритету людини як найвищої цінності. Іван Огієнко наголошував, що на першому місці мусить бути інтерес дитини, її пізнавальна допитливість, відчуття радості від навчальної праці, щоб виховати в учня «спрагнення за своєї та зберегти у своїй пам'яті все те суттєво важливе, що необхідно для подальшого життя і праці» [3, с.41]. Видатний учений високо уважав, що «процес освіти має бути олодненим і людяним, що ставить високий вимоги до майстерності вчителя, вимагає самоосвіти його, постійної творчості» [11, с.173].

Особливої уваги вчений надавав вихованню дітей в родині, яка є джерелом прищеплення національного духу, високої свідомості і моралі. У праці «Навчаймо дітей своїх української мови» вчений зазначає: «Чого батько та мати навчати у родині, з тим і в світ піде дитина». Важливу роль у вихованні дітей, вважає І. Огієнко, займають взаємовідносини в сім'ї, любов і доброта, шана старших, повага до законів. І в цьому найголовніша заслуга матері. Рідна мова в родині, оформлення житла, одяг, дотримання національних традицій – все це виховує дитину як справжнього українця. У школі дитина продовжує формуватися, а для цього треба, щоб учителі і батьки були партнерами, постійно допомагали один одному і підтримували в різних ситуаціях. [3, с.58].

Нова українська школа через технології партнерської педагогіки допомагає в реалізації взаємодії з батьками учнів та розвитку особистості, створює умови для її самовираження й саморозвитку. Останні дослідження і публікації, присвячені педагогіці партнерства, свідчать про єдність сім'ї і школи, що відіграє важливу роль у вирішенні завдань всебічного розвитку та виховання школяра.

В основі педагогіки партнерства – демократичний спосіб співпраці між учителем, учнем і батьками, які об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Учитель має бути другом, а родина – залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогіка партнерства передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вчитель. Стосунки партнерства складаються там, де діти й дорослі об'єднані спільними поглядами та прагненнями. Педагогіка партнерства бачить в учневі добровільного і зацікавленого соратника, однодумця, рівноправного учасника педагогічного процесу, турботливого і відповідального за його результати [4, с. 84].

Сучасне навчання і виховання учнів вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя та учня. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як форми навчального спілкування, що домінує, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності вчителя та учня на розвиток творчості – творчої активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах [6, с.85].

Педагогіка партнерства ґрунтується на таких ідеях:

- навчання без примусу, що передбачає виключення всіх засобів примусу з арсеналу педагогічних засобів; припускає наявність таких особистісних

якостей учителя, як гуманність, комунікативність, ціннісне ставлення до дитини. Крім того, вчитель повинен володіти знаннями про дитячу психологію, засади гуманної педагогіки, володіти прийомами мотивації, визнавати пріоритетності суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітньому процесі. Цього можна досягти шляхом знайомства з теоретичними засадами гуманної педагогіки, перегляду уроків педагогів-гуманістів, участі в коуч-тренінгах із суб'єкт-суб'єктною взаємодією;

- ідея важкої мети полягає в тому, що перед усіма учнями ставиться складна мета, водночас учитель всіма засобами має налаштувати учнів на її досягнення, вселити в них впевненість у перемозі над труднощами. Передбачає готовність до інноваційної діяльності, що досягається шляхом залучення вчителя до роботи у творчих групах, розроблення моделі інноваційної діяльності;
- ідея опори полягає в наданні учням опорних знаків (символів, схем, таблиць, слів тощо) для забезпечення кращого розуміння, структурування, запам'ятовування матеріалу, а також для побудови відповіді, передбачає вміння вчителя з одного боку – систематизувати й перетворювати інформацію належним чином, з іншого – моделювати;
- вільний вибір полягає у наданні дитині свободи вибору в процесі навчання, тобто учень може обирати завдання, здачу, тему твору. Професійна діяльність спрямована на демократичність та скерованість учителя на розвиток дитини, вміння «контактувати» з учнями та є провідною педагогічною умовою ідеї вільного вибору;
- ідея випередження дає можливість застосовувати в навчання більш складний матеріал, об'єднувати його у блоки, починати заздалегідь вивчати складні теми, закладати перспективу вивчення теми наступного уроку. Спирається на такі якості особистості педагога, як прогностичність, стратегічне бачення педагогічної діяльності, відповідальність, які супроводжуються здатністю до стратегічного планування;
- ідея великих блоків ґрунтується на тому, що у великому за обсягом блоці матеріалу (об'єднання 6-10 уроків або тем в один блок) легше встановити логічні зв'язки, виокремити головну думку, поставити та вирішити проблему. Спрямована на наявність таких якостей особистості педагога: глибоке знання матеріалу, вміння систематизувати, інтегрувати, а також володіти технологією інтеграції змісту навчального матеріалу;
- ідея відповідної форми полягає в тому, що урок за своєю формою має відповідати предмету, що вивчається; реалізується через обізнаність, креативність, відкритість, здатність результативно вирішувати творчі завдання, незалежність суджень, спрямованість на творчі досягнення, володіння інтерактивними технологіями. Дана ідея реалізується шляхом розширення знань про педагогічні технології, поглиблення предметних знань, перегляду уроків з використанням інтерактивних технологій, аналізу досвіду вчителів;
- інтелектуальне поле класу передбачає створення загальних життєвих цілей та цінностей у класі для розвитку здібностей та нахилів, творчості кожної дитини в діяльності;
- самоаналіз реалізує ідею колективного аналізу та оцінювання діяльності кожного учня за умови володіння педагогом прийомами рефлексії, емпатії, а також здатності аналізувати та розуміти власні дії, здатності до самопізнання [8, с.96].

У педагогіці партнерства використовуються найрізноманітніші форми навчання: колективно-групова робота, колективна творча робота, робота в

мікрогрупах, робота в змінних групах, ігрова діяльність. Основним методом партнерства є навчальний діалог. Без діалогічності не вийде взаємодії, оскільки будь-яка спільна діяльність потребує уміння домовитися, вступити у діалог.

Основні принципи: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [5].

В основі соціального партнерства – соціальний діалог, націлений на максимальне узгодження і реалізацію інтересів усіх учасників процесу. Характеризується наявністю сторін, які мають як загальні, так і різні, а іноді й протилежні інтереси, орієнтацією на пошук і досягнення соціального консенсусу, зацікавленістю всіх соціальних суб'єктів у конструктивному вирішенні питань спільної діяльності. Відносини соціального партнерства мають колективний характер, в їхній основі лежить колективний інтерес сторін [10, с.279].

Соціальне партнерство в освіті – це добровільна і рівноправна взаємодія всіх учасників освітнього процесу, спрямована на розробку, ухвалення і реалізацію педагогічних і соціально-економічних рішень, які забезпечують ефективний розвиток дітей, їх самовизначення та самореалізацію в соціальному середовищі. Потенціал соціального партнерства в закладі освіти забезпечується сукупністю ресурсів: інтелектуальних, економічних, кадрових, організаційних, методичних тощо, який ґрунтується на співпраці, на спільних інтересах та потребах, добровільності, рівноправності всіх партнерів, відповідності змісту, цілей, наслідків та вимогам законодавства у сфері освіти [9]. Технологія соціального партнерства є однією з найбільш ефективних у побудові соціально орієнтованої взаємодії педагогів, учнів і батьків та організації середовища для такої взаємодії в умовах закладу освіти.

Основна мета закладу освіти щодо організації ефективного співробітництва – це забезпечення відкритості закладу його соціокультурному довкіллю; розвиток партнерської взаємодії з різними соціальними інституціями у навчанні, вихованні та соціалізації учнів. Завдання, що стоять перед педагогічним колективом закладу освіти: налагодити взаємовигідну співпрацю закладу з органами державної влади і місцевого самоврядування, громадськими організаціями, закладами загальної середньої освіти міста; гармонізувати виховні впливи різних суб'єктів створити превентивний виховний простір.

Основними цілями соціального партнерства є сприяння у вирішенні будь-яких актуальних проблем, зміцнення демократії, досягнення згоди шляхом переговорів між сторонами щодо найважливіших стратегій розвитку. Соціальне партнерство засновано на добровільному і взаємовигідному співробітництві, спрямованому на досягнення його учасниками загальних цілей. Основним завданням соціального партнерства у закладах освіти є підвищення якості та ефективності освіти, поліпшення тих показників діяльності, заради яких вони створювалися. Соціальне партнерство розподілене збалансованою відповідальністю, показує практику спільного вироблення рішень. Умови рівності у соціальному партнерстві важливі для формування у здобувачів освіти реальних уявлень про себе як про особистість, як члена колективу, усвідомлення свого місця і ролі в колективі, своїх обов'язків, можливостей, про самих себе у майбутньому [6, с.8]. Педагогіка партнерства набуває важливого значення як вектор гуманного і творчого підходу до кожного з учасників освітнього процесу, а запровадження нового змісту освіти щодо співробітництва педаго-

гів і батьків, з метою особистісного розвитку школярів, орієнтує на поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу.

Успіх здійснення поставлених перед початковою школою завдань багато в чому залежить від характеру взаємин, які складаються між учителями і батьками. Державною політикою в галузі освіти є педагогіка партнерства, що визначається однією з основ школи, заснованій на взаємній повазі до особистості, відповідальності за прийняття рішень, праві вибору [1].

Педагогіка партнерства – це простір дитинства, який будується на засадах діалогу, рівності, прийняття, співпраці. Вона є складником концепції Нової української школи, спрямованої на те, щоб побудувати довіру між дітьми, школою, батьками та суспільством [5]. Базовими принципами партнерства «вчитель – учень», «учень – учень», «учень – батьки», «вчитель – батьки» є усвідомлення єдності цінностей для учнів, учителів та батьків, а саме: визнання прав та гідності дитини, повага до особистості кожного, рівність сторін, доброзичливість, довіра у взаєминах, взаємна підтримка, толерантність, позитивне ставлення, взаємоповага, діалог-взаємодія, право вибору та відповідальність; принципи соціального партнерства, що декларують рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей. Але така школа стане можливою лише за умови відкритого діалогу всіх учасників освітнього процесу [4, с.84].

Учитель, учні та батьки мають бути партнерами; школа ініціює глибше залучення родини до побудови індивідуальної освітньої траєкторії дитини.

Визначимо основні чинники, що позитивно впливають на процес партнерської взаємодії сім'ї та школи:

- 1) використання різних методів співробітництва із сім'ями учнів, активність педагогів школи, продумане планування роботи з батьками учнів;
- 2) розуміння батьками учнів зв'язку між наявним у них рівнем підготовленості до взаємодії зі школою, рівнем педагогічної культури та успіхами в особистісному становленні дитини;
- 3) установлення особистих контактів між педагогами та батьками учнів як підґрунтя для створення рівноправних відносин у шкільному співтоваристві;
- 4) створення в школі такого середовища, яке спрямоване на сім'ю учня, з метою досягнення більшої відповідності її соціальним, економічним та культурним особливостям, що значно впливає на рівень досягнень дітей у школі [8, с.106].

Важливо зауважити, що побудова ефективного партнерства сім'ї і школи має здійснюватися у таких двох напрямках, як підготовка педагогічного колективу школи до партнерської взаємодії з батьками учнів та залучення батьків до освітнього процесу та життєдіяльності школи.

Сьогодні вкрай необхідне накопичення досвіду в питанні співпраці школи з батьками та родиною учнів. Партнерська взаємодія з батьками в справі виховання, розвитку й навчання дітей означає повноцінне забезпечення процесу гармонійного становлення особистості.

За метою партнерської взаємодії можна виокремити такі напрями:

- 1) участь батьків у процесі управління школою;
- 2) інформування батьків щодо цілей та умов навчання дітей;
- 3) залучення сім'ї до питань активізації навчального прогресу учнів [9].

Окремо можна розглянути питання навчання батьків учнів, яке не є безпосереднім обов'язком закладів загальної середньої освіти, але значно сприяє покращенню партнерської взаємодії школи з родинами учнів.

Налагодження доброзичливих контактів та ефективної взаємодії з батьками відбувається легше, якщо вчитель буде спілкування цілеспрямовано, з огляду на ситуацію, заздалегідь продумує не тільки зміст бесіди, а і її перебіг, можливі варіації та несподівані повороти.

Таким чином, визначаються основні завдання партнерства вчителя з батьками учнів в НУШ, як систематична педагогічна освіта батьків, їхнє ознайомлення як з основними теоретичними знаннями, так і з практикою роботи з учнями; залучення батьків до активної участі в освітньому процесі; формування в батьків потреби в самоосвіті тощо.

Від того, як складаються відносини між педагогами, учнями та їхніми батьками залежать і досягнення в розвитку та вихованні дітей. Тільки у процесі співпраці педагогів і батьків можна успішно вирішувати проблему розвитку школяра. Форми і методи роботи з батьками мають бути спрямовані на підвищення педагогічної культури батьків, на зміцнення взаємодії школи та сім'ї, на посилення її виховного потенціалу. Процес взаємодії сім'ї і школи спрямований на активне включення батьків в освітній процес, у позаурочну дозвілльєву діяльність учнів, на співпрацю з учнями і педагогом.

Ефективність навчання та виховання учнів значно залежить від того, наскільки тісно взаємодіють школа, вчитель і батьки.

Форми взаємодії педагогів і батьків – це організація їхньої спільної діяльності й спілкування.

Розглянемо детальніше найпоширеніші форми взаємодії вчителя початкових класів із батьками учнів:

- форми дозвілля (підготовка концертів, шкільні свята, вистав, конкурси, змагання тощо);
- форми трудової діяльності (генеральне прибирання, оформлення кабінету тощо);
- форми пізнавальної діяльності (тренінги, батьківські збори, дні відкритих дверей, відкриті уроки тощо) [7, с.85].

Однак учитель повинен розуміти, що розмаїття форм і методів не завжди забезпечує успіх роботи. Головне завдання вчителя початкових класів – зробити батьків учнів своїми однодумцями, союзниками, створити демократичний стиль відносин.

Отже, для успішної партнерської взаємодії з батьками в НУШ необхідні такі організаційно-педагогічні умови:

- установлення двостороннього, постійного інформаційного контакту між учасниками взаємодії;
- цілеспрямоване і систематичне залучення у спільну діяльність усіх учасників освітнього процесу;
- довіра до виховних можливостей батьків;
- формування позитивного ставлення до взаємодії на тлі сприятливого емоційного самопочуття;
- орієнтація на успішний розвиток особистості;
- використання заходів, спрямованих на підвищення авторитету батьків;
- опора на позитивні риси дитини, життєстверджувальний настрій під час розв'язання проблем виховання;
- неприпустимість необережного втручання в життя сім'ї, педагогічний такт тощо [10, с.279].

Кожен педагогічний колектив школи володіє значним психолого-педагогічним потенціалом, завдяки якому може надати батькам суттєву допомогу у вихованні дітей, сприяти покращенню сімейного мікроклімату, встановленню адекватних взаємин між дітьми і дорослими.

«Не сама по собі церква чи школа мають здійснювати виховний вплив на молодь. У розумній співпраці батьків, педагога і священника вбачається запорака виховання в дітей прагнення творити добро оточуючим та не грішити, а у формуванні цих якостей – першочергове завдання і сім'ї, і школи, і церкви, які повинні у справі виховання завжди виступати як партнери, взаємно доповнюючи і підтримуючи один одного», – писав І. Огієнко [3, с.112]. Головним же осередком впливу на дитину є, на його думку, родина. Звичайно, національне виховання в сім'ї розпочинається не з високих слів, а з материнської і батьківської любові, родинної теплоти, з благородства взаємин у сім'ї. І. Огієнко вважав, що з молоком матері, з рідною мовою батьків дитина успадковує українські звичаї, пісні, віру, високу свідомість і мораль. У такий спосіб у дитини, зігрітої сімейним теплом, поступово формується шанобливе ставлення до своїх родичів, вони починають бережно ставитись до сімейних традицій, а головне – у них невимусно виникає повага до моральних законів свого народу, до духовних заповітів предків [11, с.173].

Упроваджуючи принципи педагогіки партнерства у свою практичну діяльність, педагогу необхідно враховувати, що шкільне освітнє середовище – це простір дитинства, який будується на засадах рівності, діалогізму, співрозвитку, прийняття; переосмислення ролі вчителя вимагає від нього оновлення професійного мислення і відповідних цілеспрямованих дій: постійного аналізу власної педагогічної діяльності; орієнтації на самоосвіту; відстеження результативності своєї роботи через систему моніторингу та самомоніторингу.

Педагогіка партнерства визначає істинно демократичний спосіб співпраці педагога і дитини, який не відкидає різниці в їхньому життєвому досвіді, знаннях, але передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість. А практика соціального партнерства дає можливість сформулювати конкурентоспроможну особистість, здатну вибудовувати нові продуктивні відносини з оточенням, проявляти ініціативу, нести відповідальність за прийняті рішення.

Висновки. Отже, педагогічне партнерство – це система взаємодії між основними суб'єктами освітнього процесу (якими є вчителі – учні – батьки), яка реалізується на принципах партнерства, чітко окреслених в Концепції НУШ (повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у стосунках; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей). Саме тісна взаємодія, рівноправність та повага в системі педагогічного партнерства допомагає досягати спільної мети, а саме – розвитку особистості учня як суб'єкта життя, навчання і професійного зростання.

Список використаних джерел і літератури:

1. Державний стандарт початкової освіти (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#n8>
2. Закон «Про освіту». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 13.05.2018).

3. Іван Огієнко / упоряд. та наук. ред. Д. Герцюк, П. Сікорський. Львів, 2012. 192 с. (Серія «Видатні українські педагоги»; вип. 1).
4. Кондратьєва А.В. Упровадження педагогіки партнерства в початковій школі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*: зб. наук. праць. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 83. С. 84-87.
5. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення 13.05.2018).
6. Кравчинська Т.С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. *Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи*: зб. ст. Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф., 6 квітня 2017 р. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. С. 85-88.
7. Мартіна О.В., Третяк Н.В., Гордійчук М.С. Основні чинники організації партнерської взаємодії учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: збірник наукових праць / [гол. ред. Н.В. Бахмат]. Київ: Міленіум, 2023. Вип. 34 (1-2023). С. 85-97.
8. Нова українська школа: порадник для вчителя / ред. Н.М. Бібік. Київ: ТОВ «Вид. дім «Плеяди», 2017. 206 с
9. Педагогіка партнерства. URL: <http://www.internetputivl.narod.ru/2017-2018/veresen/nova/02-11-2016-nush2016-kopiya.pdf> (дата звернення: 09.10.2021).
10. Резніченко І. Педагогічне партнерство сім'ї і школи в умовах НУШ. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2018. Вип. 59. С. 279-285.
11. Слободян М.І. Проблеми національно-патріотичного виховання у творчій спадщині І. Огієнка (митрополита Іларіона). 2022. С. 173-181. URL: <http://ohiienko.kpnu.edu.ua/article/view/256451>

References:

1. Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity (u redaktsii postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 Iyupnya 2019 r. № 688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#n8>. (in Ukr.).
2. Zakon «Pro osvitu». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (data zvernennia 13.05.2018). (in Ukr.).
3. Ivan Ohiienko / uporiad. ta nauk. red. D. Hertsiuk, P. Sikorskyi. Lviv, 2012, 192. (Seriiia «Vydadni ukrainski pedahohy»; vyp. 1). (in Ukr.)ю
4. Kondratieva, A.V. (2021). Uprovadzhennia pedahohiky partnerstva v pochatkovii shkoli. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universyietu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 5: Pedahohichni nauky: realii ta perspektvyu*: zb. nauk. prats. Kyiv: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 83, 84-87. (in Ukr.).
5. Kontseptsiiia «Nova ukrainska shkola» URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (data zvernennia 13.05.2018). (in Ukr.).
6. Kravchynska, T.S. (2017) Pedahohika partnerstva: osnovni ideï, pryntsyppu ta sutnist. *Pidhotovka kerivnykh ta pedahohichnykh kadriv do realizatsii Kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly*: zb. st. Vseukrainskoi nauk.-prakt. Internet-konf., 6 kvitnia 2017 r. Kharkiv: Kharkivska akademiia neperervnoi osvity, 85-88. (in Ukr.).
7. Martina, O.V., Tretiak, N.V., Hordiichuk, M.S. (2023). Osnovni chynnyky orhanizatsii partnerskoi vzaiemodii uchasnykyv osvitnoho protsesu v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*: zbirnyk naukovykh prats / [hol. red. N.V. Bakhmat]. Kyiv: Milenium. 34 (1-2023), 85-97. (in Ukr.).
8. Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia / red. N.M. Bibik. Kyiv: TOV «Vyd. dim «Pleiady», 2017, 206. (in Ukr.).
9. Pedahohika partnerstva. URL: <http://www.internetputivl.narod.ru/2017-2018/veresen/nova/02-11-2016-nush2016-kopiya.pdf> (data zvernennia: 09.10.2021). (in Ukr.).

10. Reznichenko, I. (2018). Pedagogichne partnerstvo simi i shkoly v umovakh NUSH. *Psykhologo-pedahohichni problemy sil'skoi shkoly*. 59, 279-285. (in Ukr.).
11. Slobodian, M.I. (2022). Problemy natsionalno-patriotichnoho vykhovannia u tvorchii spadshchyni I. Ohiienka (mytropolita Ilariona). 173-181. URL: <http://ohiienko.kpnu.edu.ua/article/view/256451>. (in Ukr.).

Olesia Martina, Nataliia Tretiak

IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES OF PARTNERSHIP PEDAGOGY IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL (Based on the Pedagogical Views of Ivan Ohienko)

The article examines the implementation of the principles of partnership pedagogy in the conditions of the implementation of the New Ukrainian School (based on the pedagogical views of Ivan Ohienko), which has been implemented in the educational space of Ukraine since 2016, which directs the vector to create an atmosphere of trust and peace in the classroom, to child-centeredness, humanism in education and respect for each of its participants and their equality. The study raised the issue of pedagogical partnership as a system (where we can single out individual elements that are connected by a common goal, and in their interaction each element develops separately), which is essentially a pedagogical activity, therefore it has such structural elements of the system as: motive, purpose, subject, object, content, means, methods and result. The goal of the pedagogical partnership (considered as the intended result of interaction) is the development of the student's personality as a subject of life, learning, and professional growth; and the result is a manifestation of initiative, responsibility, awareness and creativity of the student. The article analyzes the subjectivity of interaction in the school system in the context of pedagogy and found that the understanding of two-subject interaction is traditional: teacher – student, and with the emergence of the NUS Concept, we see the development of three-subjectivity of this interaction. It is in subject-subject relations that mutual personal growth of each participant in the educational process takes place.

Key words: pedagogical partnership, system of pedagogical partnership, principles of pedagogical partnership, subject-subject relations, educational process, personal approach, pedagogical activity, innovative activity.

Отримано: 12.10.2024 р.